

บทที่ 2

หลักการเบื้องต้น

2.1 ความนำ

การจำลองแบบปัญหา (Simulation) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งใช้ในกระบวนการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ มาແຕ່ໄມ້ຮາຍກາລແດວ ແຕ່ໄດ້ຮັບຄວາມສຸນໄສແລະຕື່ນັ້ນໃນການນຳມາໃຊ້ແກ້ປັບປຸງທາງສາຫະອາຫືພ່າງໆ ອ່າງແພວ່ມລາຍໃນປີຈຸບັນນີ້ ເປັນຜົດເນື່ອນມາຈາກຄວາມເຈີຍກໍາວໜ້າທາງເທິກໂນ ໂລີຍືຄອນພິວເຕົວ ໃນຮະແດກ ມີຜູ້ທີ່ໄຫ້ຈຳກັດຄວາມຂອງການจำลองแบบປັບປຸງທາມຄວາມເຫັນແລະວິທີການນຳໄປໃຊ້ປະໂຍບັນ ແຕ່ຈຳກັດຄວາມທີ່ເປັນທີ່ຍືນຮັບວ່າສາມາດຄວາມມາຍຂອງການจำลองแบบປັບປຸງໄດ້ແໜ່ນສົນທີ່ສຸດກີ່ຄືຈຳຈຳກັດຄວາມທີ່ໄຫ້ໂດຍ Shannon(1) ຊຶ່ງໄຫ້ຈຳກັດຄວາມວ່າ “ການจำลองแบบປັບປຸງໄດ້ກຳລົງໃຫຍ່ກົດລົງແບບຈຳລອງ (Model) ຂອງຮະບນງານຈິງ (Real System) ແລ້ວດຳເນີນການທົດອອງໃຊ້ແບບຈຳລອງນີ້ເພື່ອການເຮືອນຮູ້ພຸດືກົດກົດຂອງຮະບນງານຫຼືເພື່ອປະເມີນຜົດການໃຫ້ນ ໂຍບາຍ (Strategies) ຕ່າງໆ ໃນການດຳເນີນງານຂອງຮະບນກາຍໄດ້ຂັ້ນກຳຫັນທີ່ວ່າງໄວ້”

ຈາກຈຳຈຳກັດຄວາມດັ່ງກ່າວຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ກະບວນການຂອງການจำลองแบบປັບປຸງນັ້ນແມ່ນ ເປັນສອງສ່ວນເກີ່ມ ການສ້າງແບບຈຳລອງສ່ວນໜີ້ແລະການນໍາເຂາແບບຈຳລອງນີ້ໄປໃຊ້ຈາກເຫັນວິເຄາະທີ່ອີກສ່ວນໜີ້ດັ່ງນີ້ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ກລືໄກຂອງວິທີກາຮ່ອງການຈຳລອງແບບປັບປຸງທາງໜີ້ອູ້ກັບແບບຈຳລອງແລະການໃຊ້ແບບຈຳລອງ ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການຈຳລອງແບບປັບປຸງນີ້ອ່າງເນື້ນ ທຸ່ນ ເປັນຮະບນ ຫຼືເປັນແນວຄວາມຄົດລັກຍະນະທີ່ລັກຍະນະ ໄດ້ໂດຍໄໝຈຳເປັນຕົອງເໜືອນ (Identical) ກັບຮະບນງານຈິງ ແຕ່ຕ້ອງສາມາດຫ່າຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈໃນຮະບນງານຈິງເພື່ອປະໂຍບັນໃນການອົບປັດກົດກົດຂອງຮະບນ ແລະເພື່ອການປັບປຸງການດຳເນີນງານຂອງຮະບນງານຈິງ

ໃນການຈຳລອງແບບປັບປຸງສາມາດແກ່ປະເທດແບບຈຳລອງໄດ້ຫລາຍແນນ (D.C. Pegden and Teams. 1995) ສໍາຮັບແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ແສດກການປັບປຸງແປ່ງສ່ວນຂອງຮະບນສາມາດແກ່ອອກເປັນປະເທດຕ່າງໆ ຄື່ອ

1. Discrete model : ເປັນການປັບປຸງສ່ວນຂອງຮະບນທີ່ຈຸດໜີ້ຖ່າງວັດທະນາ
2. Continuous model : ນີ້ການປັບປຸງແປ່ງສ່ວນຂອງຮະບນອ່າງຕ່ອນເນື່ອງ
3. Combined model : ເປັນທີ່ແມ່ນ discrete ແລະ continuous

สำหรับแบบจำลองที่ใช้แสดงถึงระบบที่มีผลจากการสุ่ม (Random variation) หรือสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ จะเป็นแบบจำลองในลักษณะนี้ได้ดังต่อไปนี้

1. Deterministic model เป็นแบบจำลองที่ไม่พิจารณาการเกิดเหตุการณ์แบบสุ่ม
2. Stochastic model เป็นแบบจำลองที่พิจารณาผลจาก การเกิดเหตุการณ์แบบสุ่มหรือ Probabilistic

2.2 คำจำกัดความในการสร้าง Simulation Model นี้คือ

1. Entities คือ

เป็นสิ่งแรกที่ต้องทำในการสร้าง Model ขึ้นมา Entities เป็นตัวบอกรถึงการมีอยู่ การเคลื่อนที่ มีผลกระทบต่อการวัดประสิทธิภาพของ Output ที่ออกแบบมาซึ่งสามารถกำหนดให้ Entities เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ให้เหมือนกันในระบบจริงที่ต้องการศึกษา ซึ่งใน 1 Model สามารถมี Entities ได้หลายตัว และ Entities ทุกตัวล้วนมีความสัมพันธ์กัน เช่น การศึกษาระบบที่มีคน เวลา และการรอซึ่งกันและกันใน Entities คือ คน 1 คน เป็นคนที่เข้ามาในระบบ เมื่อคนในระบบเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เวลาที่ใช้ในกระบวนการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เวลาที่ใช้ในระบบ

2. Attributes คือ

เป็นการอ้างเหตุผลให้ Entities เป็นการกำหนดซึ่งจำนวนให้แก่ Entities ตามความเหมาะสมเพื่อการเรียกใช้ Entities ที่กำหนดได้ถูกต้อง ซึ่งสามารถกำหนดคุณลักษณะให้กับ Entities ให้แตกต่างกัน และใน Arena 5.0 นี้ กำหนด Attributes ไว้ โดยอัตโนมัติแล้ว โดยสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไข กำหนดให้เป็นในแบบที่ต้องการได้

3. Variables คือ

เป็นตัวแปรต่างๆ ในการกำหนดค่าตัวแปรลงใน Model ยิ่งมี Entities มากเท่าไรยิ่งมีตัวแปรในระบบมากเท่านั้น แต่ตัวแปรต่างๆ ต้องมีความแตกต่างกัน และไม่ซ้ำแบบกัน (Unique)

4. Resources คือ

เป็นการกำหนดทรัพยากร่วมๆ ให้แก่ระบบที่ต้องการศึกษามาว่าจะเป็นคน เครื่องจักร เอกสาร เป็นต้น ในกระบวนการสามารถกำหนดให้ Entities สามารถใช้งานร่วมกับทรัพยากรที่กำหนดขึ้นมาในระบบได้

5. Queues คือ

หากอยจะเกิดขึ้นเมื่อ Entities ต่างๆ ใช้ทรัพยากรอยู่ทำให้ Entities ต่อๆ มาไม่สามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้จะต้องมีพื้นที่สำหรับการรออยู่

6. Statistical Accumulators คือ

เป็นการคำนวณสถิติสะสม ไม่ว่าจะเป็นระบบจริงหรือแบบจำลองระบบ จะต้องมีการเก็บการสะสมเกิดขึ้น ในระหว่างที่มีเวลาอยู่ ในกระบวนการ การไม่ว่าจะเป็น เวลาในกระบวนการสะสม เวลาอยู่สะสม จำนวนครอยสะสม เป็นต้น

7. Events คือ

เหตุการณ์ต่างๆ สามารถกำหนด ได้เมื่อมีการประมวลผล จะเห็นได้ว่าการกำหนดเหตุการณ์เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่

8. Simulation Clock คือ

เป็นเวลาจำลองที่ใช้ในการประมวลผลแบบจำลองที่สร้างขึ้น เป็นเวลาเดียวกันกับเวลาของระบบจริงแต่สามารถประมวลผลแบบจำลองได้ในเวลาไม่นาน คือ เร็วกว่าระบบจริง

9. Module คือ

เป็นส่วนหนึ่งโปรแกรมย่อยๆ เพื่อช่วยให้มีความสะดวกในการเขียนโปรแกรม ซึ่งในแต่ละโปรแกรมย่อยๆ ก็จะมีคำสั่งของการเขียนโปรแกรมหลายๆ คำสั่งรวมอยู่ โดยจะเขียนเพื่อใช้งานในลักษณะคล้ายจะหนึ่งความแต่ระบบงานนั้น

10. RUN คือ

เป็นการสั่งให้โปรแกรมทำการ Simulate เพื่อให้โปรแกรมทำการคำนวณหาค่าต่างๆ

2.3 ระบบงาน

โดยที่กลไกสำคัญอันหนึ่งในการจำลองแบบปัญหาอยู่ที่แบบจำลอง การที่จะสามารถสร้างแบบจำลองที่นำไปใช้ในการจำลองแบบปัญหาได้ ผู้สร้างต้องมีความเข้าใจในระบบงานจริงเป็นอย่างดีความรู้ความเข้าใจในระบบงานจริงเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างและใช้งานแบบจำลอง ผู้ที่ไม่มีความเข้าใจในระบบงานจริงจะไม่สามารถสร้างแบบจำลองซึ่งให้แทนระบบงานนั้นๆ ได้

ระบบงาน หมายถึง กลุ่มขององค์ประกอบ (Elements) ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ความหมายของระบบงานนอก เอกพัฒนาด้วยตัวเอง มีลักษณะอย่างไร โดยไม่ได้บอกรูปร่างหน้าตาที่แน่ชัด ดังนั้นมีเวลาที่จะทำการศึกษาระบบงานโดยระบบงานหนึ่ง จึงจำเป็นที่จะต้องบอกรูปร่างหน้าตาที่ชัดเจนของระบบงานที่กำลังศึกษา การบอกรูปร่างหน้าตาที่แจ้งชัดของระบบงานมักจะนักจะนอกโดยการกำหนดขอบเขตของระบบงาน (System Boundaries) ซึ่งก็คือ การกำหนดองค์ประกอบของระบบ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และการกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ ที่อยู่นอกระบบแต่มีผลกระทำต่อการทำงานของระบบ องค์ประกอบอื่นๆ ที่อยู่นอกระบบนี้ เรียกโดยรวมว่า สิ่งแวดล้อม

ระบบงาน (System Environment) องค์ประกอบอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกระบบงานจะมีลักษณะเฉพาะตัว (Attributes) ที่ทำให้เกิดกิจกรรม (Activities) และกิจกรรมเหล่านี้ภายใต้เงื่อนไขบางประการจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพของระบบงาน (System Status) ดังนั้นนอกจากการกำหนดขอบเขตของระบบงานแล้วยังต้องกำหนดลักษณะเฉพาะตัวขององค์ประกอบ กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากองค์ประกอบเหล่านี้ และการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพของระบบงานขึ้นเนื่องมาจากการกิจกรรมขององค์ประกอบ

2.3.1 ประเภทของระบบงาน

การจำแนกประเภทของระบบงานอาจจำแนกได้หลายแบบแล้วแต่การนำไปใช้งาน ในการจำลองแบบปัญญา การจำแนกระบบงานเพื่อความสะดวกในการใช้งานนั้นมักจะจำแนกโดยอาศัยลักษณะการเปลี่ยนสถานะภาพของระบบเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ระบบต่อเนื่องหรือระบบเป็นช่วง (Continuous versus Discrete Systems)

โดยพิจารณาจากพฤติกรรมในการเปลี่ยนสถานะภาพของระบบเทียบกับ เวลา ถ้าการเปลี่ยนสถานะภาพของระบบเป็นการเปลี่ยนไปตามเวลาอย่างต่อเนื่อง ระบบงานนั้นก็จะเป็นระบบต่อเนื่อง แต่ถ้าการเปลี่ยนสถานะภาพของระบบเกิดขึ้นที่ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ต่อเนื่อง ระบบงานนั้นก็เป็นระบบเป็นช่วง

2. ระบบตายตัวหรือระบบไม่แน่นอน (Deterministic versus Stochastic Systems)

ระบบตายตัว หมายถึง ระบบซึ่งการเปลี่ยนแปลงสถานะภาพที่ระดับใหม่สามารถอุดใจจากสถานะภาพและกิจกรรมของระบบที่ระดับก่อน สำหรับระบบไม่แน่นอน หมายถึง ระบบซึ่งการเปลี่ยนสถานะภาพเป็นแบบสุ่มและในบางกรณีสามารถหาค่าความน่าจะเป็น (Probability) ของการเปลี่ยนสถานะภาพ

2.4 แบบจำลอง (MODEL)

แบบจำลอง หมายถึง ตัวแทนของวัตถุ ระบบ หรือแนวคิดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง แบบจำลองอาจนำไปใช้งานในหลายลักษณะดังนี้

1. เป็นเครื่องช่วยคิด (An aid to thought) เช่น แบบจำลองโครงข่าย (Network Model) ช่วยทำให้ผู้สร้างแบบจำลองได้มองเห็นว่าจะมีกิจกรรมที่ต้องทำอะไร ไว้บ้างและทำอะไรก่อนอะไรหลัง

2. เป็นเครื่องสื่อความหมาย (An aid to communication) แบบจำลองจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของระบบงานและช่วยให้สามารถอธิบายพฤติกรรม ปัญหา และการแก้ปัญหาของระบบงาน

3. เป็นเครื่องช่วยสอนและฝึกอบรม (Purposes of training and instruction) เช่น แบบจำลอง เครื่องความคุณการบิน จะช่วยให้นักบินทำความเข้าใจและความคุ้นเคยกับระบบการควบคุมเครื่องบิน จริงก่อนที่จะฝึกบินจริง

4. เครื่องมือสำหรับการทำนาย (A tool prediction) จากการที่แบบจำลองจะช่วยให้เข้าใจ ของระบบงาน ก็จะช่วยให้ผู้สร้างแบบจำลองสามารถคาดคะเน หรือ ทำนายได้ว่า ผู้มีเหตุการณ์ที่มีผล กระทบต่อองค์ประกอบของระบบใดก็ตาม จะมีผล อะไรมากขึ้นกับระบบ

5. เป็นเครื่องมือสำหรับการทดลอง (An aid to experimentation) โดยที่แบบจำลองเป็นสิ่งซึ่ง สร้างขึ้นแทนระบบงานจริง ในกรณีที่ต้องการทดลองเงื่อนไขต่างๆ กับระบบงานจริงแต่ทำไม่ได้ ก็จะ นำเอาเงื่อนไขนั้นๆ มาทดสอบกับแบบจำลองเพื่อถูว่าจะให้ผลอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจว่า ควรนำเงื่อนไขนั้นๆ ไปใช้กับระบบงานจริงหรือไม่

2.4.1 กระบวนการจำลองแบบปัญหา

แม้ว่าการจำลองแบบปัญหาไม่จำเป็นต้องอาศัยคอมพิวเตอร์ในการแก้ปัญหาเสมอไป แต่การใช้ การจำลองแบบปัญหาในปัจจุบันมากใช้กับปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น ต้องอาศัยคอมพิวเตอร์ สำหรับช่วยคำนวณหาข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการสำหรับการวิเคราะห์หาวิธีการแก้ปัญหา ขั้นตอนต่างๆ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการจำลองแบบปัญหาที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการคำนวณ

1. การตั้งปัญหาและการให้คำจำกัดความของระบบงาน (Problem Formulation and System Definition) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการจำลองแบบปัญหา ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาระบบ การกำหนดขอบเขต ข้อจำกัดต่างๆ และวิธีการวัดผลของระบบงาน

2. การสร้างแบบจำลอง (Model Formulation) จากลักษณะของระบบงานที่จะต้องทำการศึกษา เขียนแบบจำลองที่สามารถอธิบายพฤติกรรมของระบบงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. การจัดเตรียมข้อมูล (Data Preparation) วิเคราะห์หาข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับ แบบจำลอง และจัดเตรียมให้อยู่ในรูปแบบที่จะนำไปใช้งานกับแบบจำลองได้

4. การแปลงแบบจำลอง (Model Translation) แปลงแบบจำลองไปอยู่ในรูปของโปรแกรม คอมพิวเตอร์

5. การทดสอบความถูกต้อง (Validation) เป็นการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้ผู้เขียนและผู้ใช้แบบจำลอง นั่นใจว่าแบบจำลองที่ได้นั้นสามารถใช้แทนระบบงานจริงตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

6. การออกแบบการทดลอง (Strategic Planning) เป็นการออกแบบการทดลองที่ ทำให้แบบจำลองสามารถให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์หาผลลัพธ์ตามที่ต้องการ

7. การวางแผนการใช้งานแบบจำลอง (Tactical Planning) เป็นการวางแผนว่าจะใช้งานแบบจำลองในการทดลองอย่างไร ซึ่งจะได้ข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ผลเพียงพอ (ด้วยระดับความเชื่อมั่นในผล

การวิเคราะห์ที่เหมาะสม) ความแตกต่างระหว่างขั้นตอนนี้กับขั้นตอนการออกแบบการทดลองมีอยู่ว่า ในการออกแบบการทดลองเป็นแต่เพียงการบอกເื่ေນໄไปของ การทดลอง ส่วนขั้นตอนนี้เป็นการบอกกว่า จะต้องดำเนินการทดลองตามเงื่อนไขดังกล่าวกี่ครั้งจึงจะได้จำนวนข้อมูลที่เหมาะสม กล่าวคือได้ความนัยสำคัญทางสถิติที่ยอมรับได้ในราศีที่เหมาะสม

8. การดำเนินการทดลอง (Experimentation) เป็นการคำนวณหาข้อมูลต่างๆ ที่ต้องการและความໄວของ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลจากแบบจำลอง

9. การศึกษาผลการทดลอง (Interpretation) จากผลการทดลอง ศึกษาความว่าระบบงานจริงมีปัญหา อ่อนไหว และการแก้ปัญหาจะได้ผลอย่างไร

10. การจัดเป็นเอกสารการใช้งาน (Documentation) เป็นการบันทึกกิจกรรมในการจัดทำแบบจำลอง โครงสร้างของแบบจำลอง วิธีการใช้งานและผลที่ได้จากการใช้งาน เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่จะนำไปใช้งาน และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงดัดแปลงแบบจำลองเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงระบบฯลฯ

2.4.2 ข้อดีและข้อเสียของการใช้การจำลองแบบปัญหา

การจำลองแบบปัญหานั้นเป็นเครื่องมือชั่งใช้ในการทดลองต่างๆ อันจะเกิดจากกระบวนการภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ผลที่จะได้จากการจำลองแบบปัญหานั้นอาจนำไปใช้งานได้โดยตรงหรืออาจจะต้องนำไปปรับเปลี่ยน ต่อ การจำลองแบบปัญหานั้นเป็นวิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีที่อาจใช้ช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินงานของระบบงานได้ ดังนี้มีเครื่องมือปัญหาเกิดขึ้นซึ่งต้องอาศัยให้เกิดขึ้น ได้แก่ ข้อดีและข้อเสียของเครื่องมือเหล่านี้ ไปช่วยแก้ปัญหาเมื่อเป็นดังนี้จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงข้อดีและข้อเสียของเครื่องมือเพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าเครื่องมือนั้นๆ เหมาะสมเพียงใดในการนำไปใช้แก้ปัญหาโดยที่แบบจำลองนั้นเป็นตัวแทนของระบบงานจริง ในเมื่อมีระบบงานจริงอยู่แล้ว ทำไมจึงต้องสร้างแบบจำลองขึ้นใช้ทดลองแทน ทำไม่เจ็บไม่ทดลองกับระบบงานจริง คำตอบอาจสรุปได้ดังนี้

1. เพราะว่าการทดลองกับระบบงานจริงอาจก่อให้เกิดความขัดข้องในการดำเนินงานตามปกติ
2. เพราะว่าในการทดลองกับระบบงานจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลของ สมรรถนะของคนอาจได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจากการความสามารถในการปรับสมรรถนะของตนเอง จึงทำให้ได้ข้อมูลที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าความเป็นจริง
3. เพราะว่าการทดลองกับระบบงานจริงนั้นเป็นการยกที่จะควบคุมเงื่อนไขต่างๆ ของการทดลองให้คงที่ ทำให้ผลการทดลองที่ได้แต่ละครั้งของ การทดลองอาจไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน
4. เพราะว่าการทดลองกับระบบงานจริงอาจต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมากจึงจะได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์

5. เพราะว่าการทดสอบกับระบบงานจริง อาจจะเป็นไปไม่ได้ที่จะทดสอบกับ เสื่อน ใบทุกรูปแบบ ที่ต้องการหาอยู่ปลารักที่เกิดขึ้น ทำให้ไม่สามารถทำการทดสอบกับระบบงานจริง ได้ จึงคิดที่จะใช้การ จำลองแบบปัญหาในการช่วยแก้ไขปัญหา โดยสรุปเราควรจะพิจารณาใช้การจำลองแบบปัญหาเมื่อเสื่อน ไขข้อหนึ่งข้อใดต่อไปนี้เกิดขึ้น

- กรณีที่ไม่มีวิธีการแก้ปัญหา โดยวิธีทางคณิตศาสตร์
- กรณีที่มีวิธีการแก้ปัญหา โดยวิธีทางคณิตศาสตร์ แต่การคำนวณและขั้นตอนใน การวิเคราะห์ยังยากทำให้เสียเวลาและแรงงานมาก และการจำลองแบบปัญหาเป็น วิธีแก้ปัญหาที่ง่ายกว่า
- กรณีที่มีวิธีการแก้ปัญหา โดยวิธีทางคณิตศาสตร์ที่ไม่ยุบยากมาก แต่เกินกว่าจิต ความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ และค่าใช้จ่ายในการใช้การจำลองแบบปัญหาถูก กว่าการซื้อผู้เชี่ยวชาญในวิธีการทางคณิตศาสตร์นั้นมาแก้ปัญหา
- กรณีที่มีความจำเป็นในการสร้างสถานการณ์ในอดีตขึ้นเพื่อศึกษาหรือประเมิน ค่า พารามิเตอร์
- กรณีที่การจำลองแบบปัญหาเป็นวิธีเดียวที่จะสามารถนำไปใช้ได้เนื่องจากไม่อาจ ทำการทดสอบและวัดผลในสภาพจริง
- กรณีที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของระบบงานในช่วงระยะเวลาการ ใช้งานระบบนานๆ เช่น การศึกษาปัญหา เกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ

ประโยชน์ที่สำคัญของการนำนักศึกษาเข้าร่วมทดสอบกับระบบงานจริง คือ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง สำหรับการศึกษาและฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบงาน เพราะผู้ทำการทดสอบจะสามารถทราบความเป็นไป และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายในระบบงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมและองค์ประกอบ ต่างๆ ของระบบงาน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับระบบงาน รวมทั้งผลที่จะเกิด ขึ้นเมื่อมีการนำเอาระบบที่ใหม่เข้าไปใช้ในการดำเนินงานของระบบงาน ทำให้การวางแผนการดำเนิน งานมีประสิทธิภาพดีขึ้น

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการจะนำเอาเครื่องมือใดไปใช้ควรต้องทราบถึงข้อดีและข้อเสียของเครื่อง มือ นั้นๆ ดังนั้นจึงควรที่จะทราบว่าพระเหตุใดจึงไม่ควรใช้การจำลองแบบปัญหา สรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้

1. การที่จะได้นำชิ้นแบบจำลองที่คืนนั้น ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายจำนวนมาก รวมทั้งต้องอาศัย ความสามารถอย่างสูงของผู้ออกแบบจำลอง

2. แบบจำลองที่ได้ในบางครั้งคุณเมื่อันว่าสามารถใช้เป็นตัวแทนของระบบงานจริงได้แต่ในความเป็นจริงแบบจำลองนั้นอาจไม่ใช้ตัวแทนของระบบงานนั้นๆ และการที่จะบอกได้ว่าแบบจำลองนั้นใช้ได้หรือไม่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย

3. ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบจำลองไม่มีความแม่นยำ และไม่สามารถวัดขนาดของความไม่แม่นย้ำได้แม้จะทำการวัดความไวของข้อมูลเหล่านี้ ก็ไม่สามารถทำให้ข้อเท็จจริงนี้หายไปได้

4. เมื่อจากข้อมูลที่ได้จากการจำลองแบบปัญหานั้น โดยปกติจะเป็นตัวเลข ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาว่าผู้สร้างแบบจำลองอาจให้ความสำคัญกับตัวเลขเหล่านี้มากเกินไปและพยายามที่จะทดสอบความถูกต้องของตัวเลขแทนที่จะทดสอบความถูกต้องของแบบจำลอง ทำให้แบบจำลองที่ได้อาจไม่มีความหมายสมเหตุที่จะนำไปใช้งาน

2.4.3 การสร้างแบบจำลอง

จากการศึกษาระบบงาน nokjark จะได้ปัญหาและวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหานี้ อาจจะได้มาซึ่งแบบจำลองของระบบงานที่สามารถนำไปใช้งานได้เลย แต่ถ้าแบบจำลองที่ได้ยังขาดเกินกว่าที่จะนำไปใช้งาน ก็จำเป็นต้องปรับแต่งให้แบบจำลองสามารถนำไปใช้งานได้

ความเหมือนระหว่างแบบจำลองกับระบบงานจริงมีสองประเภทคือ “Isomorphic” และ “Homomorphic” ความเหมือนในลักษณะ Isomorphic คือแบบจำลองเหมือนกับระบบงานจริงทุกประการการที่แบบจำลองจะมีลักษณะที่เหมือนกับระบบงานจริงทุกประการนี้ มีเงื่อนไข 2 ประการคือ ทุกๆ องค์ประกอบของระบบงานจริงจะต้องมีองค์ประกอบที่เหมือนกันในแบบจำลอง และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบงานจริงจะต้องมีองค์ประกอบที่เหมือนกันในแบบจำลอง และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแบบจำลองต้องเหมือนกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในระบบงานจริง ส่วนลักษณะ Homomorphic ใน การจำลองแบบปัญหาโดยอาศัยความเหมือนประเภท Homomorphic นี้ เราจะทำการแบ่งระบบงานออกเป็นระบบย่อยๆ แล้วทำการศึกษาระบบที่อยู่เหล่านี้ ก่อน โดยถือว่าแต่ละระบบย่อยเป็นอิสระกัน

นอกจากการช่วยให้การสร้างแบบจำลองง่ายขึ้น โดยการแบ่งระบบงานออกเป็นระบบงานย่อย แล้วการสร้างแบบจำลองนี้เรามักจะเริ่มต้นจากแบบจำลองง่ายๆ ซึ่งอาจเป็นแบบจำลองของเฉพาะบางส่วนของระบบ จากนั้นก็จะเพิ่มเติมองค์ประกอบต่างๆ ที่จำเป็นที่จะทำให้แบบจำลองสามารถประพฤติตนได้เหมือนกับระบบงานตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ นอกจากรูปแบบนี้ยังมีวิธีการที่จะช่วยให้ได้แบบจำลองซึ่งอาจใช้เป็นแบบจำลองเริ่มต้นสำหรับการสร้างแบบจำลองที่เหมาะสมต่อไป คือ

1. เปลี่ยนตัวแปรให้เป็นค่าคงที่
2. ลดหรือรวมตัวแปร
3. สมมติความเป็นเชิงเส้น (Linearity)

4. ใส่สมศรีานหรือข้อจำกัด

5. เสียงของเขตของระบบงานให้เด่นชัดหลังจากที่ได้แบบจำลองเริ่มต้นแล้ว

ก็จะทำการทดสอบการทำงานและผลที่ได้จากแบบจำลองว่าใกล้เคียงกับระบบงานจริงหรือไม่ ถ้าไม่ควรจะเพิ่มเติมองค์ประกอบอะไรมาก็ไปหรือลดความจำคัคและสมนติฐาน หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะของตัวแปรหรือความสัมพันธ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพจริงของระบบงานเมื่อใดการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในแบบจำลอง เราอาจจะได้แบบจำลองใหม่ซึ่งจะต้องนำไปทำการทดสอบเปรียบเทียบกับระบบงานจริง แล้วก็นำกลับมาเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ จนได้แบบจำลองที่แน่ใจว่าทำงานได้เหมือนกับระบบงานจริงตามวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบจำลอง

อีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้ในการสร้างแบบจำลองก็คือ การวิเคราะห์วัดถุประสงค์ของการเดี๋ยวหาว่ามีองค์ประกอบอะไรมากในระบบงานจริงที่มีผลต่อวัดถุประสงค์ หลังจากที่ได้รายชื่อขององค์ประกอบเหล่านี้ เราทีจะมาพิจารณาว่าควรจะมีองค์ประกอบอะไรมากอยู่ในแบบจำลอง เห็นเดียวกับวิธีการข้างต้น การสร้างแบบจำลองไม่จำเป็นต้องทำครั้งเดียว เราอาจต้องมีการใส่องค์ประกอบเพิ่มเติมหรือนำองค์ประกอบออกจากแบบจำลอง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแบบจำลองก็จะต้องทำการทดสอบเปรียบเทียบกับระบบงานจริงจนกว่าจะได้ผลที่น่าพอใจ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การสร้างแบบจำลองนั้นเป็นศิลปะเฉพาะตัว และไม่มีสูตรสำเร็จที่จะใช้ความถูกต้องของแบบจำลองนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจในระบบงานที่ทำการศึกษาและความสามารถในการถ่ายทอดระบบงานมาเป็นแบบจำลอง หลังจากที่ได้แบบจำลองแล้วปัญหาที่ยังคงมาเมื่อจะต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการช่วยคำนวณ ก็คือ การที่จะต้องแปลงแบบจำลองให้อยู่ในรูปแบบจำลองทางคอมพิวเตอร์ซึ่งจะต้องสามารถใช้คำสั่งปรินาณแทนพฤติกรรมขององค์ประกอบเพื่อคำนวณหาผลลัพธ์ที่ต้องการ ดังนั้นองค์ประกอบและความสัมพันธ์ภายในแบบจำลองจะต้องอยู่ในรูปของตัวแปร พารามิเตอร์และฟังชัน ความถูกต้องของการใช้คำสั่งปรินาณขึ้นอยู่กับความเข้าใจในการทำงานขององค์ประกอบ ความเชื่อถือได้ของข้อมูล และวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.4.4 การทดสอบความถูกต้องของแบบจำลอง

การทดสอบความถูกต้องของแบบจำลอง เป็นกระบวนการในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้สร้างและผู้ใช้แบบจำลอง ว่าผลที่ได้จากแบบจำลองนั้นควรจะเป็นผลที่ถูกต้องนำไปใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบจำลอง การทดสอบความถูกต้องนั้นไม่มี “วิธีการทดสอบ” ที่จะบอกได้ว่าแบบจำลองนั้นเป็นแบบจำลองที่ถูกต้องของระบบงานหรือไม่ ความถูกต้องของแบบจำลองในที่นี้คือความมั่นใจว่ามันเป็นแบบจำลองที่ถูกต้องใช้งานได้ ความมั่นใจดังกล่าวจะได้มาก็โดยความเข้าใจในระบบงาน ความละเอียดที่ถูกต้องในการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ พฤติกรรมต่างๆ ของ

องค์ประกอบและค่าเชิงปริมาณที่ใช้แทนองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ต่างๆ การทดสอบพฤติกรรมที่ได้มาจากการแบบจำลองเทียบกับพฤติกรรมขององค์ประกอบของระบบงานจริง ฯลฯ

กรรมวิธีที่ใช้ในการทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองที่ใช้กันอยู่ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. การพิสูจน์ยืนยัน (Verification) เป็นการทำให้แน่ใจว่าแบบจำลองมีพฤติกรรมอย่างที่ผู้สร้างต้องการ ให้นับเป็น วิธีการที่ใช้ในขั้นตอนนี้ได้แก่

การถามความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ (Face Validity) เป็นการถามความเห็นจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากการใช้งานองค์ประกอบต่างๆ ในระบบงานและการใช้ระบบงาน ว่าองค์ประกอบและระบบงานนั้นๆ มีพฤติกรรมอย่างไรภายใต้เงื่อนไขต่างๆ และการท่ององค์ประกอบในแบบจำลองและแบบจำลองมีพฤติกรรมต่างๆ ควรจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมขององค์ประกอบและระบบงานจริงหรือไม่

การทดสอบความถูกต้องของกลไกภายในแบบจำลอง (Internal Validity) เป็นการทดสอบองค์ประกอบในแบบจำลองหรือแบบจำลอง โดยการใส่เงื่อนไข เช่น ให้ค่าตัวแปรเข้า (Input Variables) เป็นค่าคงที่ แล้วดูว่าผลที่ได้จากการประมวลผลแบบจำลองหลาຍๆ ครั้งมีความแปรปรวนมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีความแปรปรวนมาก องค์ประกอบในแบบจำลองหรือแบบจำลองนั้นก็ไม่ควรจะถูกต้องและควรจะต้องมีการแก้ไข

การทดสอบความถูกต้องของตัวแปรและพารามิเตอร์ (Variables-Parameters Validity) เป็นการทดสอบความไว (Sensitivity Testing) ของการเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรและพารามิเตอร์ว่ามีผลกระทำต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลในแบบจำลองและแบบจำลองอย่างไร ถ้าผลที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไว้ต่อค่าตัวแปรหรือพารามิเตอร์ใด ก็เป็นเครื่องแสดงบอกให้เราไว้ว่าจะต้องระมัดระวังให้มากต่อการประเมินค่าตัวแปรและพารามิเตอร์เหล่านี้ นอกจากนั้นแล้ว การทดสอบความไวนี้ยังช่วยให้ผู้สร้างแบบจำลองได้เห็นว่าองค์ประกอบในแบบจำลองและแบบจำลองประพฤติดนอย่างที่ควรจะเป็นหรือไม่ เพราะถ้าเราทราบว่าการเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปร และพารามิเตอร์จะทำให้ผลที่ได้จากการบนงานจริงนั้นเปลี่ยนไปแต่ถ้าทำการทดสอบกับแบบจำลองแล้ว ได้ผลเป็นอย่างอื่น แบบจำลองนั้นก็ไม่ควรจะถูกต้องและควรจะต้องมีการแก้ไข

การทดสอบความถูกต้องของสมมติฐาน (Hypothesis Validity) เป็นการทดสอบความถูกต้องทางสถิติว่าผลที่ได้จากการประมวลผลในแบบจำลองกับผลที่ได้จากการประมวลงานจริงนั้น เมื่อเทียบกันโดยอาจใช้เงื่อนไขต่างๆ ที่มีปรากฏจากข้อมูลในอดีต ใส่ให้กับองค์ประกอบในแบบจำลองแล้วเปรียบเทียบผลที่ได้กับผลที่ได้จากอดีตว่าสามารถยอมรับว่าเหมือนกัน โดยมีระดับนัยสำคัญที่ยอมรับได้

2. การทดสอบความถูกต้อง (Validation) เป็นการทดสอบความถูกต้องระหว่างพฤติกรรมของแบบจำลองกับพฤติกรรมของระบบงานจริง ทั้งนี้โดยอาศัยการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลที่ได้จากแบบจำลองกับข้อมูลในอ็อกซ์ของระบบงานจริงที่เงื่อนไขของการใช้ระบบงานที่เหมือนกัน การวิเคราะห์กระทำโดยอาศัยเทคนิคทางสถิติ ได้แก่

2.1 การทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองกับของระบบงานจริง

2.2 การทดสอบสมมติฐานของลักษณะการกระจายของความน่าจะเป็นของข้อมูลจากแบบจำลองเปรียบเทียบกับของระบบงานจริง

2.3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองเปรียบเทียบกับค่าโดยประมาณของพารามิเตอร์ของระบบงานจริง

2.4 การพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและพารามิเตอร์ในแบบจำลองเปรียบเทียบกับระบบงานจริง

3. การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) เป็นการทดลองใช้แบบจำลองในการพยากรณ์พฤติกรรมต่างๆ ของระบบงานเปรียบเทียบกับพฤติกรรมจริงของระบบงานการวิเคราะห์อาศัยเทคนิคทางสถิติ จากข้อตอนต่างๆ ตามกรรมวิธีที่กล่าวมานี้ ควรจะช่วยให้ผู้สร้างแบบจำลองมีความมั่นใจในแบบจำลองที่สร้างขึ้นว่า น่าจะใช้แทนระบบงานจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

โดยสรุป การสร้างความมั่นใจในความถูกต้องของแบบจำลองอาจได้มาจากการ

1. การใช้วิจารณญาณและตรรกวิทยา

2. การใช้ความรู้ความเข้าใจในระบบงาน

3. การทำการทดสอบโดยเทคนิคทางสถิติในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ

4. การให้ความสนใจ ไตร่ตรอง ตรวจสอบรายละเอียดต่างๆ ใน การสร้างแบบจำลอง

5. การตรวจสอบดูว่าแบบจำลองประพฤติดน ได้อย่างที่เรออยากให้มันเป็น

6. การวิเคราะห์ความไวของตัวแปรและพารามิเตอร์

7. เปรียบเทียบข้อมูลเข้าและข้อมูลออก (Input-Output) ระหว่างแบบจำลองกับ

8. ระบบงานจริง การทดสอบการใช้งานจริงของแบบจำลอง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การแจกแจงความน่าจะเป็นแบบไม่ต่อเนื่องสามารถแบ่งออกได้คือ 8 แบบ

1. การแจกแจงยูนิฟอร์ม (Uniform Distribution) คือการแจกแจงของตัวแปรสุ่มซึ่งค่าแต่ละค่าของตัวแปรสุ่มนี้มีความน่าจะเป็นที่จะเกิดเท่า ๆ กัน
 2. การแจกแจงเบรนูลลี (Bernoulli Distribution) เป็นการทดลองทางสถิติหลายแบบที่มีลักษณะเป็นการกระทำ 1 ครั้งมีผลอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 แบบ
 3. การแจกแจงแบบทวินาม (Binomial Distribution) พิจารณาการทดลองที่ประกอบด้วยการกระทำซ้ำ ๆ กัน โดยผลของการกระทำแต่ละครั้งเป็นอิสระต่อกัน
 4. การแจกแจงเรขาคณิต (Geometric Distribution) พิจารณาการทดลองที่มีคุณสมบัติคล้ายกับการทดลองทวินาม แต่ต่างกันที่การทดลองนี้ประกอบไปด้วยการกระทำซ้ำ ๆ กันไปเรื่อยๆ จนพบความสำเร็จเป็นครั้งแรก
 5. การแจกแจงทวินามลบ (Negative Binomial Distribution) พิจารณาการทดลองที่มีคุณสมบัติคล้ายกับการทดลองทวินาม แต่มีข้อแตกต่างกันตรงที่ว่า การกระทำได้ปฏิบัติซ้ำไปเรื่อยๆ จนกระทั่งจำนวนครั้งของความสำเร็จครบตามที่ได้ตั้งไว้
 6. การแจกแจงพหุนาม (Multinomial Distribution) ถ้าการกระทำแต่ละครั้งมีผลจำแนกได้มากกว่า 2 อย่าง เช่น ถึงไฟที่จะในจากไฟสามหรือห้า โดยคืนกลับที่เดิมก่อนที่จะถึงในต่อไป
 7. การแจกแจงไฮเพอร์เจอมetric (Hypergeometric Distribution) การแจกแจงทวินามหรือการแจกแจงพหุนาม ไม่อาจนำมาใช้หากความน่าจะเป็นของการที่จะได้ไฟสีแดง 2 ใน สีดำ 3 ใน ในการถึงไฟ 5 ใน จากไฟสามหรือห้า ถ้าถึงไฟแต่ละใบแล้วมิได้คนที่ก่อนจะถึงไฟไปต่อไป
 8. การแจกแจงแบบปัวส์ซอง (Poisson Distribution) การทดลองที่มีค่าของของตัวแปรสุ่มซึ่งแสดงจำนวนครั้งของความสำเร็จในช่วงเวลาหนึ่งที่กำหนดให้หรือภายในอัตราการเริบอนนี้โดยเฉพาะ การแจกแจงความน่าจะเป็นแบบต่อเนื่องสามารถแบ่งออกได้คือ 8 แบบ
1. การแจกแจงปกติ (Normal Distribution) เป็นการแจกแจงความน่าจะเป็นของตัวแปรสุ่มที่ส่วนมากจะมีค่าใกล้เคียงค่าเฉลี่ยของตัวแปรเหล่านั้น จะมีค่าของตัวแปรที่มากกว่าหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ยอย่างมากเป็นส่วนน้อย
 2. การแจกแจงยูนิฟอร์ม (Uniform Distribution) ตัวแปรสุ่มคือเนื่อง มีค่าที่จะเป็นเท่า ๆ กัน
 3. การใช้การแจกแจงปกติหาค่าโดยประมาณของความน่าจะเป็นของตัวแปรสุ่มที่มีการแจกแจงทวินาม
 4. การแจกแจงแกมมา (Gamma Distribution)
 5. การแจกแจงเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential Distribution)

6. การแจกแจงไคสแควร์ (Chi-square Distribution)

7. การแจกแจงที (t-Distribution)

8. การแจกแจงเอฟ (F-Distribution)

วิธีการหาการการแจกแจงความน่าจะเป็นแบบต่างๆ สามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้จากหนังสือสถิติเนื่องจากวิธีการหาการการแจกแจงความน่าจะเป็น มีขั้นตอนการหามากจึงไม่สามารถที่จะอธิบายได้ทั้งหมดในงานวิจัยเล่มนี้

2.6 สัญญาณไฟจราจร

สัญญาณไฟจราจร มีไว้เพื่อควบคุมการจราจรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และช่วยเดือนหรือบังคับให้ผู้ใช้ชีวิตบ้านปฏิบัติตามกฎหมายจราจร ซึ่งจะทำให้การเคลื่อนที่เป็นไปอย่างมีระเบียบและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้ว สัญญาณไฟที่ใช้จะมี 3 สี คือ

สีแดง	หมายถึง	การบังคับให้ผู้ขับขี่หยุดยานพาหนะ
สีเหลือง	หมายถึง	การเตือนให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดยานพาหนะ
สีเขียว	หมายถึง	การอนุญาตให้ผู้ขับขี่นำยานพาหนะผ่านไปได้

สัญญาณไฟจราจรสามารถจำแนกตามลักษณะการใช้งานได้ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. สัญญาณควบคุมการจราจร (Traffic Control Signal)

สัญญาณควบคุมการจราจร คือ สัญญาณไฟที่ใช้ควบคุมการจราจร ตามบริเวณทางแยกต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1 สัญญาณไฟที่มีระยะเวลาใน 1 รอบ (Cycle Length) คงที่ (Fixed Time Signal)

คือระบบสัญญาณไฟที่ได้กำหนดให้ระยะเวลาในหนึ่งรอบมีค่าคงที่ ไม่ว่าปริมาณการจราจรจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม สัญญาณไฟประเภทนี้จะเหมาะสมกับแยกที่มีปริมาณการจราจร หนาแน่นทุกทิศทาง

1.2 สัญญาณไฟที่เปลี่ยนไปตามปริมาณการจราจร (Actuated Signal) คือระบบสัญญาณไฟที่ระยะเวลาของสัญญาณไฟเพิ่มขึ้นไปตามปริมาณการจราจร สัญญาณไฟประเภทนี้จะเหมาะสมกับทางแยกที่มีปริมาณการจราจรในทางออกสูงกว่าปริมาณการจราจรในทางทิ旁มากๆ

2. สัญญาณไฟสำหรับคนข้าม (Pedestrian Signal) คือระบบสัญญาณไฟที่จัดไว้เพื่อควบคุมยานพาหนะและคนข้ามถนน เพื่อป้องกันอันตรายและลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับคนเดินถนน

3. สัญญาณไฟสำหรับกรณีพิเศษ (Special Traffic Signal) คือระบบสัญญาณไฟที่จัดไว้สำหรับการควบคุมการจราจรในกรณีพิเศษต่างๆ เช่น สัญญาณไฟกระพริบ สัญญาณไฟควบคุมช่องทางวิ่ง สัญญาณไฟสำหรับรถไฟตัดค่าน

ในการติดตั้งสัญญาณไฟจราจรนั้นมีผลดีและผลเสียดังนี้

- ผลดี

1. ให้โอกาสกับรถจากทางโถส่วนรถแล่นตัดผ่านหรือเข้าสู่ทางออกได้อย่างปลอดภัย
2. จัดการจราจรบริเวณทางแยกให้มีระเบียบ
3. ลดการเกิดอุบัติเหตุจากการประสบงานของรถ
4. สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ขับขี่ยานพาหนะในขณะที่ขับผ่านทางแยก

- ผลเสีย

1. เพิ่มความล่าช้าให้กับผู้ขับขี่จราจรในช่วงไม่เร่งค่าวน เนื่องจากผู้ขับขี่จราจรต้องมาจอดรอสัญญาณไฟแดง
2. เพิ่มอุบัติเหตุ การชนท้าย

2.7 เครื่องควบคุมการจราจรและระบบ (Traffic control devices and systems)

เพื่อที่จะให้ความปลอดภัยและสะดวกสบายกับการเดล่อนที่หรือกระแสการจราจร จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในถนน สิ่งอำนวยความสะดวกต้องคือ เครื่องควบคุมการจราจรซึ่งหมายความรวมถึงป้ายต่างๆ ที่ติดตั้งในถนนหรือที่สาธารณะ ในอันที่บังคับ เครื่องควบคุมการจราจรมีความต้องสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับความต้องการทางค้านการจราจร ณ จุดที่ต้องการใช้ เครื่องควบคุมจราจรติดตั้งในจุดที่ไม่มีเหตุผลพหูพิจจะทำให้ผู้ขับขี่จราจรไม่สนใจ และขาดความเชื่อถือในเครื่องหมายจราจร เครื่องควบคุมการจราจรสีต้องติดตั้งและทำงานอย่างสม่ำเสมอในลักษณะที่แน่นอน ในลักษณะนี้ผู้ขับขี่จราจรก็จะคาดการณ์ต่อสถานะของเครื่องหมายในพื้นฐานเดียวกันกับที่ปรากฏต่อจราจรในสถานะก่อนๆ

2.7.1 การควบคุมสัญญาณไฟบนถนนสายหลัก

ตามถนนสายหลักเราต้องการจะจัดทำสัญญาณไฟให้เป็นระบบ โดยความสัมพันธ์ของทุกสัญญาณไฟในถนนเราสามารถจะทำให้การเดล่อนที่ของจราจรได้ดำเนินต่อไปอย่างไม่สุด โดยผ่านทุกๆ แยกได้ไฟเขียว

วิธีการพื้นฐานสำหรับการควบคุมสัญญาณไฟบนถนนให้พิจารณาว่าจราจรที่วิ่งในถนนหลักจะถูกปล่อยออกเป็นกลุ่มก้อนจากสัญญาณหนึ่งต่อจากนั้นก็เดินทางเป็นกลุ่มไปสู่สัญญาณไฟต่อไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ของเวลาระหว่างจุดเริ่มต้นของไฟเขียว ณ จุดตัดหรือทางแยกอันหนึ่งกับเวลาเริ่มต้นของไฟเขียวแยกต่อไป ดังนั้นกลุ่มของจราจรก็จะได้ไฟเขียวขณะเข้าสู่ทางแยก หากเป็นดังนี้แล้วก็จะทำให้การไหลของจราจรในถนนสายหลักเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการลดความล่าช้าในแต่ละอย่าง